

Kulturnämnden

Yttrande över detaljplaneprogram för Orminge centrum

Förslag till beslut

Kulturnämnden tillstyrker förslaget till detaljplaneprogram för Orminge centrum i Nacka under förutsättning att kulturnämndens synpunkter beaktas.

Sammanfattning

Syftet med detaljplaneprogrammet för Orminge centrum är att omvandla det till att bli mer stadsmässigt och mångfunktionellt. Programmet innebär bland annat att det kan finnas en framtida möjlighet för kultur- och föreningslivet att utvecklas i ett nytt kulturhus vid det omgestaltade centrumtorget. Nuvarande Boo folkets hus föreslås i så fall flytta in i detta hus som även ska ge utrymme för en utökad musikverksamhet i Boo. Kultur- och utbildningsenheten anser att en utredning bör genomföras med syfte att utreda möjligheterna att även samlokalisera Orminge bibliotek och övrig kulturkursverksamhet i ett eventuellt nytt kulturhus. En sådan samlokalisering har potential att locka nya målgrupper och bidra till en ökad effektivitet för kulturverksamheten. Programmet innehåller förslag om ny bebyggelse på Nybackatomten vilket innebär att Nacka musikskola och musikföreningen Ormen blir utan lokaler. I den fortsatta planeringen måste ersättningslokaler för dessa verksamheter säkerställas så att verksamheten kan bedrivas utan avbrott i avvaktan på permanenta lokaler. Mot bakgrund av ovanstående synpunkter föreslår kultur- och utbildningsenheten att kulturnämnden tillstyrker förslaget till detaljplan under förutsättning att ovanstående synpunkter beaktas i det fortsatta planeringsarbetet.

Ärendet

Kommunen bedriver sedan några år ett stadsutvecklingsprojekt för Orminge centrum med syfte att omvandla det till att bli mer stadsmässigt och mångfunktionellt. Det aktuella planprogrammet ska vara vägledande inför kommande bebyggelseutveckling i detaljplaneprocesserna. I sin helhet innebär programförslaget ca 1000 bostäder och 30 000 kvadratmeter för andra verksamheter. Vidare föreslås bland annat ett nytt badhus och ett nytt kulturhus i anslutning till centrumtorget.

Programförslaget överensstämmer med kommunens översiktsplan Hållbar framtid i Nacka (2012) och med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2010), i vilken Orminge är markerat som en regional stadsbygd med utvecklingspotential.

För att hantera förutsättningar och planeringsdirektiv för framtidens Orminge centrum har följande vision för planprogrammet tagits fram, ”Upptäck möjligheterna i nya Orminge – Stadens variation möter ytterstadens fritid”. Kopplat till denna vision finns följande mål:

- Ett stadsdelscentrum som är tryggt, tillgängligt och levande
- Ett attraktivt stadsdelscentrum för boende, besökare och företag
- Ett stadsdelscentrum som bygger på och utvecklar Orminges karaktär och identitet

För att uppnå målen utgår planprogrammet från nedanstående fem strategier:

- Förstärk sambanden och attraktionskraften
- Funktionsblandning
- Förtätning
- Förnyelse
- Försköning

Kulturnämnden har tidigare yttrat sig positivt över förslag till detaljplaneprogram för Orminge centrum, med tillägget att ett konstnärligt gestaltungsprogram skulle tas fram i den fortsatta planeringen (Dnr KUN 2009/8).

Kulturmiljö

I området för västra Orminges karakteristiska betonghusbebyggelse föreslås ny bebyggelse som ansluter till ursprunglig planeringsideologi och bebyggelseskala. I framtida detaljplaner bör ny bebyggelse knyta an till de karaktärsdrag för stadsbilden som representerar området. Framtida detaljpaneläggning bör även omfatta den befintliga bebyggelsemiljön med kulturmiljövärden som bör regleras med skydds- och varsamhetsbestämmelser. Skyddet bör utformas så att viktiga karaktärsdrag och detaljer bevaras samt även ange hur varsamhetskravet ska efterlevas. Programförslaget innebär också att en kulturhistorisk parkkvalitet i centrum bevaras.

I kommunens kulturmiljöprogram anges att förhållandet mellan bebyggelse, grönstråk och naturmark ska respekteras. Grundstrukturen med tre olika funktionszoner ska behållas och förstärkas. Enstaka komplementbyggnader ska placeras och utformas så att de inordnar sig i och samspelar med befintliga bebyggelsegrupperingar. Större bebyggelsekompletteringar ska helst placeras i gränzonen mellan befintlig bebyggelse och trafik/parkeringszonen. Den nya bebyggelsen ska utformas som tydliga årsringar och samverka med områdets karaktär. Bostadshusens geometriska grundform och avskalade formspråk ska bevaras. Vattentornet ska bevaras i ursprungligt skick.

Kulturverksamheter

Orminge har ett rikt kulturliv i form av bland annat flera musik- och kulturskoleanordnare, kyrkan, biblioteket, Boo folkets hus och flera andra föreningar. Boo folkets hus är en viktig aktör i kommunens kulturliv med stark lokal förankring i Orminge. Det finns flera fördelar med att utveckla musikverksamheten i Boo folkets hus som breddar sin verksamhet och är i

behov av större lokaler. För att lyfta fram verksamheten och skapa möjligheter att nå ännu fler målgrupper föreslås Boo folkets hus få en mer central plats i ett möjligt nytt kulturhus vid det omgestaltade centrumtorget. Verksamheten kan då pågå såväl inne som ute på torget och nå spontana besökare. Ett eventuellt nytt kulturhus med Boo folkets hus föreslås bli en entrébyggnad där verksamheten synliggörs och kan utvecklas. Tills en flytt av Folkets hus är möjlig ska verksamheterna kunna finnas kvar i befintlig byggnad.

Kyrkans hus bedriver ett omfattande och uppskattat församlingsarbete med verksamheter som lockar många målgrupper. För att möjliggöra att verksamheten kan utvecklas även utanför byggnaden föreslås en omgestaltad trappa som tillsammans med torgets nya trädplanteringar kan ge en mer publik entré. Boo folkets hus och Kyrkans hus bedriver verksamheter där det finns fördelar att verksamheterna ligger nära varandra. Programförslaget medger att dessa två betydelsefulla verksamheter behåller en central plats i centrum. I anslutning till det nya kulturhuset på centrumtorget frigörs yta från parkering till förmån för en mer flexibel användning för olika typer av arrangemang.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för att bygga ett nytt kulturhus samt att flytta Boo folkets hus ligger inte inom ramen för stadsbyggnadsprojektet. Det innebär att kommunen i så fall kan komma att behöva planera för en investering i ett nytt kulturhus. Utöver detta tillkommer kostnader för ersättningslokaler för Nacka musikskolas och musikföreningen Ormens verksamhet som idag bedrivs på den så kallade Nybackatomten. Kulturnämnden har i dagsläget inte något utrymme för en sådan satsning i fastställd mål och budget 2014-2016. Budgetmässiga konsekvenser av detta får hanteras i samband med beredning av kommande årliga mål- och budgetprocesser.

Synpunkter

Kultur- och utbildningsenheten anser att förslaget till detaljplaneprogram för Orminge tillvaratar de kulturhistoriska värdena genom ett varsamt förhållningssätt vad gäller gestaltning och anpassning till befintligt landskap, natur och bebyggelse. I programmet lyfts även behovet av skydds- och varsamhetsbestämmelser i den kommande detaljplanprocessen, vilket är en förutsättning för att leva upp till kulturmiljöprogrammet.

Enheten anser vidare att den Öppna konsten, konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet, har tillvaratagits i det aktuella programförslaget. Det är även bra att konstnärlig gestaltning ska integreras i kommande detaljplaneprocess samt att konsten ska säkras i kommande exploateringsavtal. Detta ligger helt i linje med fullmäktiges beslut om arbetsprocessen för den Öppna konsten.

Programförslaget innebär en möjlighet för kultur- och föreningslivet att utvecklas i ett nytt kulturhus vid det omgestaltade centrumtorget. Nuvarande Boo folkets hus föreslås flytta in i detta hus som även ska ge utrymme för en utökad musikverksamhet i Boo. Orminge bibliotek omnämns inte i det aktuella programförslaget, trots att biblioteket är en mötesplats med ett brett kulturutbud som attraherar alla målgrupper och dessutom är ett viktigt kunskaps- och informationscentra. Biblioteket lockar omkring 160 000 besökare per år.

Enheten anser att en utredning bör genomföras med syfte att utreda möjligheterna att även samlokalisera Orminge bibliotek och övrig kulturkursverksamhet i det nya kulturhuset. En sammanslagning av Boo folkets hus verksamhet, biblioteket och lokaler för musik- och kulturkursverksamheter i ett nytt kulturhus har potential att locka nya målgrupper och bidra till en ökad effektivitet för kulturverksamheten.

Centrumtorget vid vilket det nya kulturhuset föreslås ligga, ska enligt programförslaget fortsatt vara en parkering, med ett antal bänkar och träd för att förstärka möjligheterna för människor att mötas på platsen. Det ska även finnas möjligheter att använda parkeringen för tillfälliga evenemang. Enheten anser dock att en utökad bilfri yta framför kulturhuset bör utredas ytterligare med syfte att skapa plats för uteservering och reguljära kulturevenemang i anslutning till det nya kulturhuset. Detta skulle förstärka torget som mötesplats och attraktion med möjligheter till ytterligare folkliv, inte minst om biblioteket skulle inrymmas i husets entréplan. Det nya badhuset och grönstråket med aktivitetsytor, bör utformas så att även aktiviteter inom konst- och kulturområdet kan utövas där.

Programmet innehåller förslag om ny bebyggelse på Nybackatomten vilket innebär att Nacka musikskola och musikföreningen Ormen blir utan lokaler. I den fortsatta planeringen måste ersättningslokaler för dessa verksamheter säkerställas så att verksamheten kan bedrivas utan avbrott i avvaktan på permanenta lokaler. Mot bakgrund av ovanstående synpunkter föreslår kultur- och utbildningsenheten att kulturnämnden tillstyrker förslaget till detaljplan under förutsättning att ovanstående synpunkter beaktas i det fortsatta planeringsarbetet.

Anna Hörnsten
Kulturexpert
Kultur- och utbildningsenheten

Bilagor

1. Detaljplaneprogram för Orminge centrum